

مطالعه و بررسی اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت در ایران

محمد رضایی نریمینسا^۱، نور ازلین احمد بصری^۲، عثمان جعفر^۳

کمک شایانی نماید. برای سه دهه گذشته، نفت خام منبع اصلی درآمد، انرژی و ارز برای اقتصاد ایران بوده است. در برابر این پس زمینه، این مقاله تجزیه و تحلیل نفت خام و عملکرد اقتصادی پالایشگاه نفت را بررسی می‌نماید. با استفاده از روش حداقل مربعات معمولی رگرسیون، مطالعه نشان می‌دهد که مصرف نفت خام و صادرات به بهبود اقتصاد ایران کمک کرده است. با این حال، یکی از توصیه‌های پژوهش این است که دولت باید اقدامات بیشتری به منظور ارائه راهکارها و سیاست‌های اجرایی که مشوق بخش خصوصی و زمینه‌ساز مشارکت فعال در بخش پالایشگاهی نفت خام را فراهم نماید. بخش نفت در اقتصاد ایران سال‌های زیادی است که عمده درآمد ملی کشور ایران را تأمین می‌کند. نفت خام با تأمین حدود ۸۰ درصد درآمد ارزی و ۹۸ درصد انرژی اولیه مورد نیاز کشور، هنوز عمده‌ترین منبع تأمین درآمد ارزی و انرژی اولیه اقتصاد کشور محسوب می‌شود. نفت به تنهایی یک کالای اقتصادی، سیاسی یا استراتژیک نیست، بلکه این سه خصوصیت را توأمًا داراست و نمی‌توان صرفاً به یکی از وجوه آن توجه کرد. نیاز به مصرف انرژی، نخستین عامل در شکل‌گیری سیکل عرضه و تقاضای نفت است. بنابر این به دنبال نیاز به مصرف انرژی، بحث قیمت‌گذاری مطرح می‌شود. برای تولید روزانه یک بشکه فرآورده نفتی مانند گازوئیل، بنزین، نفت سفید و... به طور تقریبی به ۱۰ الی ۱۲ هزار دلار سرمایه‌گذاری نیاز است. یک پالایشگاه با ظرفیت پالایش ۱۰۰ هزار بشکه در روز به یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری نیاز دارد. در این مورد ایران می‌تواند تا ۹۰ درصد از امکانات داخلی استفاده کند. نکته مهم دیگر، عمر متوسط صنعت پالایش است که حدود ۱۰ سال برآورد می‌شود. بر این اساس در دوره‌های متناوبی صنعت پالایش نیاز به سرمایه‌گذاری مجدد دارد. استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی برای توسعه پالایشگاه مفید است، اما باید توجه کرد که آنها از این طرح‌ها استقبال نمی‌کنند. نیاز به مصرف انرژی، نخستین عامل در شکل‌گیری سیکل عرضه و تقاضای نفت است. بنابر این به دنبال نیاز به مصرف انرژی، بحث قیمت‌گذاری مطرح می‌شود. قیمت‌ها حامل یک پیام هستند. افزایش یا کاهش مصرف نفت در زمینه‌های سیاسی و استراتژیک نیز پیام خاص خود را دارد. طی ۲۰ سال گذشته به طور متوسط حدود ۵۴ درصد از درآمدهای بودجه عمومی را درآمدهای حاصل از صادرات نفت تأمین کرده است. البته این اثرگذاری جدا از تأثیر غیرمستقیم عملکرد این بخش بر درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها به خصوص منافع حاصل از سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف صنعت نفت مانند پالایشگاه نفت است. به منظور بررسی مناسب اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت، پالایشگاه نفت تهران

از نتایج فعالیت‌های اقتصادی منسوب به یک شرکت اقتصادی نظیر پالایشگاه نفت، ارزش افزوده کالاها و خدمات ناشی از تأثیرات اقتصادی مختلف پالایشگاه نفت، ارزیابی مطلوبیت پالایشگاه و مدیریت آن در زمینه کسب و کار، ابعاد و اثرات اقتصادی به عنوان تغییرات خالص در تعریف اقتصاد محلی است. تأثیر اقتصادی پالایشگاه نفت با افزایش اشتغال، تولید ناخالص کشور، درآمد مالی و شخصی و ایجاد تعامل در برابر هزینه‌ها مورد توجه واقع شده است. اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت بر روی سطح درآمدی خانواده‌های کارکنان پالایشگاه نفت، در نظر گرفتن شرایط مختلف اقتصادی و اثرات آنها، بررسی وضعیت هزینه‌های سبب خانوار کارکنان شاغل در پالایشگاه نفت، مطالعه و بررسی هزینه‌ها و منافع پالایشگاه نفت، به ویژه بررسی قیمت برخی کالاها به عنوان شاخص عملکردی هزینه‌ها و در نهایت ارائه مدل ارزیابی اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت در ایران از مهمترین بخش‌های این طرح می‌باشد. در این زمینه به پیشنهاد پالایشگاه نفت تهران به عنوان مطالعه موردی اشاره می‌شود تا با بسط آن به نتیجه نهایی و مطلوب دست یافت. هدف از این پژوهش بررسی اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت بر روی سه بخش اشتغال، ارزش افزوده و درآمد می‌باشد.

مقدمه

این پژوهش ارزیابی اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت را در مقیاس منطقه‌ای با توجه به هزینه‌ها و منافع ملی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. نفت به عنوان بهترین منبع تأمین آن در جهان و نقش نفت و گاز در اقتصاد کشورهای تولیدکننده، حائز اهمیت بسیار می‌باشد. برای توسعه اقتصادی کشور که دارای بخش‌های مختلف است، ابتداء باید به سمت اولویت‌ها رفت. بخش نفت و گاز در اقتصاد ایران برای توسعه سایر بخش‌های اقتصادی دارای مزیت‌های فراوانی می‌باشد. شناخت پارامترهای مختلف تأثیرگذار بر اقتصاد نفت، همچنین اطلاعات از شرایط، عوامل و بازتاب‌های آنها بر قیمت‌ها در زمان حال و گذشته می‌تواند در شناخت مسیر مناسب در جهت لحاظ سیاست‌ها و راهکارهای صحیح اقتصادی

^(۱) دانشجوی دکترای مهندسی عمران، دانشگاه ملی مالزی،

^(۲) استاد دانشکده عمران دانشگاه ملی مالزی،

^(۳) استاد دانشکده عمران دانشگاه ملی مالزی

به عنوان مطالعه موردی انتخاب شد. دلیل آن نزدیکی به شهر تهران، اهمیت پالایشگاه، حجم زیاد تولیدات، اثرات آن بر زندگی مردم و طرح افزایش بازده اقتصادی آن می‌باشد.

ایجاد فرصت‌های شغلی

انواع فعالیت‌های مختلف مانند ساخت جاده‌ها و پل‌ها، حمل و نقل مواد و تجهیزات، ساختمان‌سازی، استخدام پرسنل، مسکن و امکانات تفریحی از دیگر جنبه‌ها و آثار مثبت توسعه پالایشگاه نفت است. کمک به تولید ناخالص داخلی کشور و به طور کلی، سهم صنعت یا شاخه‌ای از فعالیت‌های آن به تولید ناخالص داخلی مانند درآمدهای ناشی از صادرات نفت، پالایش نفت خام برای مصرف داخلی، پرداخت سود، سود سهام، هزینه‌ها، حقوق و دستمزد و ذخایر ارزی در طول دوره مالی و ارزش افزوده آن قابل توجه است. همچنین با اضافه کردن پرداخت‌های مختلف به دولت مانند حق امتیاز، مالیات بر درآمد، عوارض بندرگاه، و غیره، می‌شود به نتایج مطلوبی از منظر سال مالی متناسب با وضعیت اقتصادی کشور دست یافت.

هزینه‌های محلی کالا و خدمات

تزریق مالی تناوبی صنعت پالایش نفت از طریق تغییرات در قدرت خرید محلی، مصرف کالاها و خدمات دیگر به غیر از سایر پرداخت‌های مستقیم به دولت از اثرات مهم اقتصادی آن است. پرداخت دستمزد و حقوق، پرداخت به پیمانکاران محلی، خرید محلی کالا و خدمات، انواع خودروها و ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی، تلفن و پست، کمک هزینه تحصیلی و سایر کمک‌های مالی، اشتغال در بخش‌های دیگر مرتبط با اقتصاد خدماتی و بازرگانی مرتبط، تحرک تولیدکنندگان کالاها و خدمات از جمله این موارد می‌باشند.

درآمدهای دولت

یکی دیگر از جنبه‌های مهم صنعت نفت پرداخت درآمد قابل توجهی از سود به دولت است. افزایش قابل توجه درآمدهای دولت در سال‌های اخیر، انعکاسی از سه عامل است: افزایش حوزه‌های نفت خام و توسعه صنعت نفت در ایران، افزایش چشمگیر در قیمت نفت خام و برنامه‌های مالی مطلوب توسط دولت به عنوان نتیجه به دست آمده از سود صنعت نفت، بهبود یافته و موقعیت مناسبی در چانه‌زنی اقتصادی در طول سالیان آتی فراهم می‌آورد.

صندوق ذخیره ارزی

این جنبه بسیار مهم از سهم اقتصادی ایران در بخش صنعت نفت است. گام گذاشتن در برنامه‌های گسترده صنعتی و اقتصادی توسعه که بخش عظیمی از واردات کالاهای سرمایه‌ای و خدمات تخصصی را شامل می‌شود، از حساب صندوق ذخیره ارزی تأمین می‌شوند. صنعت نفت در ایران در حال حاضر دارای ذخایر قابل توجه ارزی است و در موقعیت مناسب بودن شرایط اقتصادی قادر به تأمین هزینه‌های مالی ارزی برای طرح‌های توسعه در صنعت نفت و سایر صنایع می‌باشد.

کمک به تأمین انرژی

یکی دیگر از نقش‌های مهم صنعت نفت در کمک به اقتصاد ایران قیمت تمام شده ارزان، استفاده آسان از آن به عنوان منبع انرژی برای صنعت و تجارت از طریق عملیات پالایشگاهی و استفاده از گاز طبیعی می‌باشد. در واقع در دسترس بودن ذخایر عظیم نفت و گاز طبیعی فرصت خوبی برای تأمین انرژی ارزان قیمت به منظور مصرف در بخش‌های صنعت و بازرگانی فراهم می‌کند.

چالش‌ها در بخش نفت

مسائل مختلف که بخش صنعت نفت گرفتار آن شده است به تضعیف توسعه مطلوب در طول سال منجر شده است. از لحاظ کلی، بخش صنعت نفت ایران از لحاظ اقتصادی دارای مشکلات زیر است:

– کنترل دولتی و بوروکراسی

- بودجه ضعیف برای سرمایه‌گذاری
- اختلالات عمومی
- قاچاق فرآورده‌های نفتی
- تقلب در شیوه‌های بازاریابی داخلی
- محصولات تقلبی
- سایر موارد
- سطح نسبتاً پائین سرمایه‌گذاری در بخش صنعت نفت، نسبت به پتانسیل سرمایه‌گذاری موجود در آن.
- هزینه‌های بالای دانش فنی تولید، به دلیل سطح دانش پائین توسعه فناوری داخلی.
- محدودیت‌های تحمیل شده ناشی از بحران‌های اجتماعی یا اقتصادی و اختلالات ناشی از تولید.
- تخریب محیط زیست.

مواد و روش‌ها

در این پژوهش از روش اقتصادی و آمار اقتصادی سیستم طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی (NAICS (North American Industry Classification System) استفاده شده است. در توضیح تأثیر اقتصادی پالایشگاه نفت در ایران از طریق اشتغال و خرید کالا و خدمات و در نظر گرفتن اثرات آن به صورت سه روش استاندارد جداگانه اثرات مستقیم، اثرات غیرمستقیم و مجموع تأثیر اقتصادی از صنعت نفت استفاده شده است. این سه روش عبارت هستند از:

- اندازه‌گیری تأثیر مستقیم بر روی شغل، درآمد کسب و کار و ارزش افزوده صنعت پالایش نفت می‌باشد.
- اندازه‌گیری تأثیر غیرمستقیم بر روی شغل، درآمد کسب و کار و ارزش افزوده با در نظر گرفتن تأثیر سایر صنایعی که به صنعت پالایشگاهی کالا و خدمات ارائه می‌دهند.
- اندازه‌گیری مجموع تأثیر بر روی شغل، درآمد کسب و کار و ارزش افزوده هزینه‌های خانوار ناشی از اثرات مستقیم و غیرمستقیم می‌باشد.
- به طور کلی اثرات مذکور بر روی کل اقتصاد کشور تأثیرگذار خواهند بود. از مدل اقتصادی تجزیه و تحلیل تأثیر برای برنامه‌ریزی یا IMPLAN (Impact analysis for planing) ورودی- خروجی سیستم مدل‌سازی، برای اندازه‌گیری اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت استفاده شد. با در نظر گرفتن جمعیت ساکن در منطقه مورد مطالعه، عوامل اقتصادی و ارتباط بین تولید، خدمات ارائه شده و مصرف‌کنندگان می‌توان به نتایج مطلوب دست یافت. در این روش ورودی- خروجی مالی (با استفاده از مدل IMPLAN به عنوان مثال) توصیف جریان کالا از تولیدکننده به مصرف‌کنندگان متوسط و نهایی مشخص می‌شود. خریدهای صنعت در کل از کالاها، خدمات، جبران اشتغال، ارزش افزوده و واردات برابر با ارزش کالاهای تولید شده است. صنایع تولید کالا و خدمات برای استفاده نهایی و خرید برای استفاده نهایی (تقاضای نهایی) در این مدل در نظر گرفته می‌شوند. صنایع تولید کالا و خدمات، تقاضا برای کالاهای نهایی و خرید خدمات از تولیدکننده دیگر نیز در محاسبات منظور می‌شوند. این چرخه خرید کالا و خدمات ادامه می‌یابد تا این که توسط عوامل اقتصادی در سطح محلی متوقف شود. مجموعه حاصل از آن تغییرات خروجی اقتصاد هر منطقه ناشی از صنعت پالایش را با توجه به تقاضای نهایی نشان می‌دهد. استفاده از توابع: بازیابی اطلاعات، کاهش داده و توسعه مدل و تجزیه و تحلیل اثرات در سطح محلی و ترکیب داده‌های تأمین شده با درجه‌ای از انعطاف‌پذیری اقتصادی- جغرافیایی می‌توان به نتایج مطلوب دست یافت. در این پژوهش بنزین به عنوان حامل انرژی پایه و عامل اصلی و تأثیرگذار بر اقتصاد خانوار، ارزش افزوده کالا و خدمات، قیمت تمام شده محصولات پالایشگاهی و تورم ناشی از افزایش قیمت بنزین در نظر گرفته شده است. فرمولاسیون مورد استفاده با توجه به شرایط اقتصادی در سطح محلی و روش تورمی اقتصادی با توجه به شاخص قیمت بنزین می‌باشد.

روابط قیمت در جدول داده- ستانده

رابطه می‌توان اثر تغییر هر یک از این عوامل را بر روی قیمت واحد بخش‌های مختلف محاسبه کرد. به عنوان مثال از طریق رابطه فوق می‌توان تغییر قیمت محصولات را در اثر تغییر نرخ مالیات بر محصول و واردات بررسی کرد. حال اگر در رابطه (۴) میزان A' و U جایگزین شود، قیمت واحد بخش‌های مختلف به دست می‌آید که می‌توان از آن به عنوان سطح قیمت پایه استفاده کرد.

نتایج

NAICS ۳۲۴۱۱: این بخش به مسائل پالایشگاه نفت اختصاص دارد که در درجه اول وظیفه اصلی آنها پالایش و تصفیه نفت خام می‌باشد. پالایش نفت شامل یک یا چند تعداد از فعالیت‌های ویژه می‌باشد که عبارتند از: (۱) تبدیل فرآیند؛ (۲) تقطیر مستقیم نفت خام و (۳) کراکینگ، این قسمت به محاسبات ارزش‌گذاری مواردی مانند: مواد و محصولات، مواد و محصولات خاص با استفاده بیشتر، افزایش دو برابری هزینه‌های مواد و محصولات و ارزش حمل و نقل، انتخاب و خریداری خدمات، نسبت هزینه مسئولیت، استهلاک دارایی‌های ثابت، تعداد کارمندان، کارگران، سایر کارکنان، مجموع کل مزایای جانبی، مقدار ناخالص دارایی‌های مستهلک شدنی در آغاز و تا پایان سال، استقرار مالی، ارزش کل شرکت یا واحد تولیدی، فهرست بهای پرداختی، کد و طبقه‌بندی محصولات، ساعت کاری کارگران، مقدار برق خریداری شده برای مصارف گرمایی و تولیدی، پرداخت‌های مربوط به اماکن اجاره‌ای، هزینه‌های سرمایه‌ای برای تأسیسات جدید و تجهیزات و ارزش افزوده به طور خاص می‌پردازد. در این تحقیق سعی بر آن است تا با استفاده از روابط تحلیلی جدول داده- ستانده، ماتریس ضرایب فنی اقتصاد ایران و ماتریس ضرایب لئونتیف به بررسی اثر افزایش قیمت احداث پالایشگاه نفت به عنوان نهاده بخش‌های مختلف اقتصادی بر قیمت تمام شده ستانده آنها پرداخته و سپس با استفاده از اطلاعات مربوط به سهم هزینه‌ای هر یک از کالاهای مربوط به بخش‌های مختلف اقتصادی در سبد هزینه خانوار، میزان افزایش شاخص قیمت مصرف‌کننده در اثر این افزایش قیمت‌ها محاسبه می‌شود. نتایج کلی ناشی از محاسبات و جمع‌بندی به صورت جداول در پی آمده‌اند. کلیه محاسبات زیر بر حسب میلیارد ریال می‌باشد.

جدول ۱- اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت در بخش اشتغال

اشتغال

توضیحات	مستقیم	غیر مستقیم	ارزش افزوده	جمع	جمع کل به درصد
اثرات مستقیم پالایشگاه نفت	۱۵۹/۷۲۸			۱۵۹/۷۲۸	۰/۸ درصد
اثرات غیر مستقیم و ارزش افزوده سایر صنایع		۱۶۳/۷۸۱	۴۲۹/۱۰۵	۵۹۲/۸۸۵	۲/۹ درصد
خدمات		۹۰۷/۸۰	۸۷۸/۲۱۹	۷۸۵/۳۰۰	
دارایی، بیمه، املاک، اجاره املاک و خودرو		۱۴/۰۸۷	۷۶/۸۱۸	۹۰/۹۰۵	
عمده فروشی و خرده فروشی		۲۰/۶۹۸	۵۶/۱۷۲	۷۶/۸۷۱	
تولید		۱۶/۱۵۸	۲۴/۱۶۲	۴۰/۳۱۹	
اطلاعات کاری		۷/۴۸۷	۱۱/۹۷۷	۱۹/۴۶۵	
کارهای ساختمانی		۵/۳۰۴	۱۱/۹۴۲	۱۷/۲۴۶	
حمل و نقل و انبارداری		۱۲/۹۷۴	۳/۰۱۵	۱۵/۹۸۹	
کشاورزی		۹۹۵	۸/۷۵۱	۹/۷۴۶	
فعالیت‌های کارگاهی		۵۳۶	۶۹۷	۱/۲۳۴	
مواد اولیه		۱۷۰	۷۸	۲۴۸	
سایر موارد		۴/۴۶۴	۱۵/۶۱۴	۲۰/۰۷۹	
جمع اثرات	۱۵۹/۷۲۸	۱۶۳/۷۸۱	۴۲۹/۱۰۵	۷۵۲/۶۱۴	۳/۷ درصد

با استفاده از روابط تحلیلی جدول داده- ستانده، می‌توان ماتریس ضرایب فنی اقتصاد ایران و ماتریس ضرایب لئونتیف به بررسی اثر افزایش قیمت عملکرد و تولید محصولات پالایشگاه نفت به عنوان نهاده بخش‌های مختلف اقتصادی بر قیمت تمام شده ستانده آنها پرداخته و سپس با استفاده از اطلاعات مربوط به سهم هزینه‌ای هر یک از کالاهای مربوط به بخش‌های مختلف اقتصادی در سبد هزینه خانوار میزان افزایش شاخص قیمت مصرف‌کننده در اثر این افزایش قیمت‌ها محاسبه می‌شود.

در محاسبات جدول داده- ستانده فرض شده است که قیمت محصول A به موارد زیر بستگی دارد:

۱- ضرایب نهاده داخلی یا ضرایب فنی: این ضرایب ساختار هزینه تولید یک محصول را نشان می‌دهند. به معنای دیگر این ضرایب میزان کالاها و خدمات مورد نیاز برای تولید یک واحد کالا یا خدمت به عنوان ستانده را ارائه می‌دهد. این عدد حاصل تقسیم میزان مصرف محصول A به عنوان نهاده بر کل ستانده محصول A است. بنابر این، A عبارت است از میزان استفاده از محصول A در تولید 1 واحد ستانده محصول A .

۲- قیمت هر یک از نهاده‌های واسطه داخلی به کار رفته در یک واحد ستانده محصول (P_{ij})

۳- نهاده‌های اولیه شامل جبران خدمات کارکنان، مزاد عملیاتی (سود) و خالص مالیات بر تولید یا به عبارت دیگر ارزش افزوده به ازای هر واحد ستانده محصول U_{ij}

$$\begin{aligned} P_1 &= a_{11} p_1 + a_{12} p_2 + \dots + a_{1n} p_n + U_1 \\ P_2 &= a_{21} p_1 + a_{22} p_2 + \dots + a_{2n} p_n + U_2 \\ &\vdots \\ P_n &= a_{n1} p_1 + a_{n2} p_2 + \dots + a_{nn} p_n + U_n \end{aligned} \quad (1)$$

که در این روابط:

$$P_j: \text{ شاخص قیمت محصول } j \text{ ام } \quad j=1, 2, \dots, n$$

a_{ij} : ضریب فنی یا به عبارت دیگر میزان استفاده از محصول A به عنوان نهاده در یک واحد محصول A

U_j : نسبت ارزش افزوده به ستانده برای تولید یک واحد محصول A یا به عبارت دیگر میزان نهاده‌های اولیه (جبران خدمات کارکنان یا دستمزد، مزاد عملیاتی و خالص مالیات بر تولید) استفاده شده در تولید یک واحد ستانده محصول است. حال با تبدیل این روابط به روابط ماتریسی:

$$\begin{bmatrix} P_1 \\ P_2 \\ \vdots \\ P_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nn} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} P_1 \\ P_2 \\ \vdots \\ P_n \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \\ \vdots \\ U_n \end{bmatrix} \quad (2)$$

$$P = A'P + V \quad (3)$$

$$P = (I - A')^{-1}V \quad (4)$$

این رابطه به طور کلی نشان می‌دهد که قیمت تابعی از ارزش افزوده است و از آن می‌توان برای بررسی اثر افزایش در هزینه‌های ارزش افزوده یک بخش یا بیش تر بر روی قیمت استفاده کرد. حال اگر در این رابطه ارزش افزوده به صورت اجزاء آن جایگزین شود، رابطه به صورت زیر تعمیم پیدا می‌کند:

$$P = (I - A')^{-1}(W + r + t) \quad (5)$$

که در این رابطه W نرخ جبران خدمات کارکنان (حقوق و دستمزد)، r نرخ سود (مازاد عملیاتی) و t نرخ خالص مالیات بر تولید و واردات است. با استفاده از این

پیشنهادات

۱- به منظور جلوگیری از صرف زمان، هزینه و ارائه طرح و برنامه مناسب برای ارزیابی اقتصادی پالایشگاه‌های نفت از مدلی مناسب و خاص به عنوان مثال از روش اقتصادی و آمار اقتصادی سیستم طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی و روابط قیمت در جدول داده- ستاندها استفاده شود.

۲- به منظور برقراری نظام هماهنگ ارزیابی اقتصادی پالایشگاه‌های نفت از یک روش واحد که بتواند کلیه فاکتورهای اقتصادی و فعالیت‌های مربوط به بخش‌های طراحی- ساختمانی و بهره‌برداری پالایشگاه نفت را در بر گیرد مانند روش اقتصادی و آمار اقتصادی سیستم طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی استفاده کرد.

۳- با توجه به طرح‌های توسعه آتی در صنعت نفت بویژه پالایشگاه نفت به عنوان اساسی‌ترین بخش در این صنعت، از روشی که بتواند سند چشم‌انداز مناسبی را از دیدگاه هزینه‌ها و منافع اقتصادی آن در مدیریت تلفیقی و امور طرح و برنامه ریزی مورد توجه قرار دهد، از مدل یکسانی مانند روش اقتصادی و آمار اقتصادی سیستم طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی بدون وجود هرگونه خسارات احتمالی آتی استفاده کرد.

۴- تهیه طرح ارزیابی اثرات اقتصادی بر پایه توجه به ارزش افزوده کالاها و خدمات به کمک روش روابط قیمت در جدول داده- ستاندها پالایشگاه نفت بدون آن که از آثار ناهنجار ناشی از روش‌های نامتناسب ابداعی و بر مبنای آزمون و خطا که در بیشتر موارد احتمال بروز خسارات جبران‌ناپذیری را بر بدنه اقتصادی صنعت نفت و محیط زیست امکان‌پذیر گردد.

۵- طرح ارزیابی اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت به کمک روش اقتصادی و آمار اقتصادی سیستم طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی به منظور در نظر گرفتن هزینه‌ها و منافع، فاکتورهای اقتصادی، توجیه فنی- اقتصادی در راستای شاخص‌های اقتصادی طرح به صورت کاملاً مشخص و شفاف و بدون وجود هرگونه آثار سوء روش‌های ابداعی ارائه شود.

۶- جلب رضایتمندی کلیه گروه‌های ذی‌نفع اعم از مشتریان، کارکنان، تأمین‌کنندگان و جامعه را با ایجاد سود و ارزش افزوده برای پالایشگاه نفت از دیدگاه اقتصادی و سعی بر آن که با پیاده‌سازی نظام هماهنگ ارزیابی اقتصادی مانند جدول داده- ستاندها و ارتقاء کیفیت و کمیت الزامات مربوط به حفاظت محیط زیست در تمامی سطوح سازمانی و مراحل طراحی ساختمانی و بهره‌برداری مربوط به پالایشگاه نفت را در نظر گیرد، زمینه حفاظت منابع طبیعی را برای آیندگان فراهم آورد.

۷- با استفاده از این مدل ارزیابی اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت به کمک روش طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی، مدیریت طرح و برنامه‌ریزی همواره بتواند تصویر شکوفایی از آینده پالایشگاه نفت را در راستای اهمیت به اهداف اقتصادی ایجاد کرده و اهداف طرح‌های پالایشگاه‌های نفت را منطبق با اهداف کلان اقتصادی کشور به عنوان الگویی منحصر به فرد به گونه‌ای طراحی نماید که به بهبود مستمر برنامه‌های اقتصادی در تمامی فرآیندهای آتی منجر شود.

۸- به کمک مدلی شناخته شده برای ارزیابی اقتصادی پالایشگاه نفت مانند روش طبقه‌بندی صنعت در آمریکای شمالی امکان اعمال نظارت علمی، فنی و برخورداری از اختیارات قانونی و سازمانی لازم جهت پیش‌مستمر تدوین و اجرای استراتژی اقتصادی پالایشگاه نفت توسط امور مدیریت و برنامه‌ریزی فراهم گردد.

منابع و مأخذ:

در دفتر ماهنامه محفوظ می‌باشد.

جدول ۲- اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت در بخش ارزش افزوده

اشتغال

توضیحات	مستقیم	غیر مستقیم	ارزش افزوده	جمع	جمع کل به درصد
اثرات مستقیم پالایشگاه نفت	۴۵/۵۲۵			۴۵/۵۲۵	۲/۵ درصد
اثرات غیر مستقیم و ارزش افزوده سایر صنایع		۱۷/۷۱۹	۳۷/۷۱۴	۵۵/۴۳۳	۳/۰ درصد
خدمات		۳۷۱/۶	۴۳۱/۱۲	۸۰۱/۱۸	
دارایی، بیمه، املاک، اجاره املاک و خودرو		۴/۰۹۳	۱۱/۰۰۱	۱۵/۰۹۴	
عمده فروشی و خرده فروشی		۱/۵۴۰	۵/۵۱۳	۷/۰۵۳	
تولید		۱/۹۲۹	۲/۶۲۶	۴/۵۵۵	
اطلاعات کاری		۱/۱۸۹	۲/۶۰۱	۳/۷۹۰	
کارهای ساختمانی		۵۵۶	۹۰۲	۱/۴۵۸	
حمل و نقل و انبارداری		۱/۱۳۳	۲۵۵	۱/۳۸۸	
کشاورزی		۳۸۹	۴۷۰	۸۵۹	
فعالیت‌های کارگاهی		۶۹	۵۴۱	۶۱۰	
مواد اولیه		۲۳	۱۵/۶۱۴	۲۰/۰۷۹	
سایر موارد		۴۲۶	۱/۳۶۴	۱/۷۹۰	
جمع اثرات	۴۵/۵۲۵	۱۷/۷۱۹	۳۷/۷۱۴	۱۰۰/۹۵۸	۵/۵ درصد

جدول ۳- اثرات اقتصادی پالایشگاه نفت در بخش درآمد

اشتغال

توضیحات	مستقیم	غیر مستقیم	ارزش افزوده	جمع	جمع کل به درصد
اثرات مستقیم پالایشگاه نفت	۱۹/۹۵۷			۱۹/۹۵۷	۱/۷ درصد
اثرات غیر مستقیم و ارزش افزوده سایر صنایع		۱۱/۴۲۳	۲۲/۷۴۱	۳۴/۱۶۴	۲/۹ درصد
خدمات		۵/۲۸۴	۱۰/۰۸۷	۱۵/۳۷۱	
دارایی، بیمه، املاک، اجاره املاک و خودرو		۱/۴۱۹	۳/۴۵۹	۴/۸۷۸	
عمده فروشی و خرده فروشی		۹۱۸	۳/۳۹۰	۴/۳۰۸	
تولید		۱/۲۶۱	۱/۸۸۲	۳/۱۴۴	
اطلاعات کاری		۶۳۷	۱۴/۳۷۵	۲/۰۱۲	
کارهای ساختمانی		۹۱۹	۲۰۷	۱/۱۲۶	
حمل و نقل و انبارداری		۴۱۵	۶۷۴	۱/۰۹۰	
کشاورزی		۳۹	۳۰۳	۳۴۲	
فعالیت‌های کارگاهی		۱۱۲	۱۴۱	۲۵۳	
مواد اولیه		۱۴	۶	۲۰	
سایر موارد		۴۰۴	۱/۲۱۸	۱/۶۲۲	
جمع اثرات	۱۹/۹۵۷	۱۱/۴۲۳	۲۲/۷۴۱	۵۴/۱۲۲	۴/۶ درصد